

**Pr. lect. univ. dr. Sorin Marinescu,  
Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie,  
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați**

**PERSPECTIVA  
PĂRINTELUI DUMITRU STĂNILOAE  
ASUPRA DIASPOREI ROMÂNEȘTI  
ȘI A VALORILOR ACESTEIA**

**Abstract:** *In the Homage Year of the Romanian Pastoral Care outside Romania, we set out a study to capture the perspective of Fr. Dumitru Stăniloae on a phenomenon about which much has been written, the Romanian diaspora and the values of Romanians away from their birthplaces, both geographically and spiritually. The issue is particularly complex, because the increasingly stressful challenges of the “destination space” as called by specialists in sociology, which is an increasingly technicalized, robotic and globalized world, in which man must to adapt to the economy of consumption, competition, as well as uniformity and alienation of oneself, at an accelerated pace. At the same time, the space of the paper does not allow us an exhaustive approach, but we will limit ourselves to a case study on the mission of the Romanian Orthodox Church, and for this approach to be successful, we could find sources of inspiration in the work of Fr. Dumitru Stăniloae. At present, we can see that the Romanian Orthodox Church has managed, by setting up and consecrating Churches in the middle of the diaspora, to reduce distances, but the problem remains of the methods and means by which those far from home feel truly at home in the Church. Starting from these convictions of Fr. Dumitru Stăniloae, answering before God for the Romanian nation, the Romanian Orthodox Church, known as a “Church of Tradition”, has the mission we believe, in the diaspora, to spiritually revive the nation and the faith of Romanians everywhere, to refresh the richness of spiritual interpretations for the Romanian Orthodox believers of tomorrow and especially for their preparation*

**Keywords:** *Romanian diaspora, Fr. Dumitru Stăniloae, Romanian Orthodox Church.*

În Anul omagial al pastorației românilor din afara României, ne-am propus un studiu prin care să surprindem perspectiva părintelui Dumitru Stăniloae<sup>1</sup> asupra unui fenomen despre care s-a scris mult – diaspora românească și valorile românilor plecați departe de locurile natale, atât geografic, cât și spiritual. Precum altădată ucenicii erau îndemnați de Mântuitorul Hristos: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Mt 28, 19-20), tot astfel, astăzi, Biserica este chemată să meargă, prin comunitățile românești din diaspora, spre ceilalți. Pr. Valer Bel amintește de componentele activității de evanghelizare care sunt cuprinse în misiunea apostolilor: viața sacramentală cu săvârșirea Sfintelor Taine și îndemnul la credință și sfințenie.<sup>2</sup> Și ne referim aici la misiunea Bisericii Ortodoxe, organizată, după cum se știe, în mitropolii sau episcopii – rusești, grecești și românești, care promovează același mesaj de credință precum altădată Apostolii, ca de exemplu „Petru, apostol al lui Iisus Hristos, către cei ce trăiesc împrăștiați printre străini, în Pont, în Galatia, în Capadocia, în Asia și în Bitinia” (1 Ptr 1, 1).

În același timp, spațiul lucrării nu ne permite o abordare exhaustivă, ci ne vom limita la un studiu de caz asupra misiunii Bisericii Ortodoxe Române, iar pentru ca acest demers să fie eficient, am căutat izvoare de inspirație în opera Pr. Dumitru Stăniloae.

Problematica este deosebit de complexă, pentru că la toate neajunsurile depărtării contribuie și provocările din ce în ce mai mari ale „spațiului de destinație”<sup>3</sup>, cum îl numesc specialiștii în sociologie, care

1. Pr. Dumitru Stăniloae este considerat „un teolog panortodox”, „cel mai creativ și influent teolog ortodox contemporan” – Jürgen MOLTMANN, „Geleitwort”, în: Dumitru STĂNILOAE, *Orthodoxe Dogmatik*, vol. 1, trad. Hermann Pitters, Cologne/Gütersloh, 1985, p. 10. Este „cel mai mare teolog ortodox”, după părerea lui Olivier CLÈMENT, „Le père Dumitru Stăniloae et le génie de l’orthodoxie roumaine”, în: Ioan I. ICĂ jr. (ed.), *Persoană și comuniune, Prinos de cinstitie Părintelui Prof. Acad. Dumitru Stăniloae (1903-1993) la împlinirea vârstei de 90 de ani*, Arhiepiscopia Ortodoxă Sibiu, 1993, pp. 82-89.

2. Pr. Valer BEL, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, vol. I, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2004, p. 87.

3. Monica ȘERBAN, „Migrație”, în: Lazăr VLĂȘCEANU (coord.), *Sociologie*, Editura Polirom, Iași, 2011, p. 803.

este o lume tot mai tehnicizată, robotizată și globalizată, în care omul trebuie să se adapteze economiei de consum, concurenței, precum și uniformizării și înstrăinării de el însuși, într-un ritm accelerat. Este o lume în care se împlinește ceea ce descria Sfântul Apostol Matei (24, 12) – „iar din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci”. Astfel, la un moment dat, românii nevoiți să plece, prin schimbarea frontierelor după Al Doilea Război Mondial (Basarabia<sup>4</sup> și Cadrilaterul<sup>5</sup> de exemplu) sau prin trecerea peste graniță în perioada 1948-1989 și prin emigrație, după 1989, din diferite considerente, între care primează cele economice (dar și educaționale, profesionale, sociale, culturale), ajung într-o lume străină, neortodoxă, indiferentă de cele mai multe ori emoțional, ostilă alteori. Pentru a se regăsi pe ei și valorile cu care au crescut, ei și-au creat rețele și afilieri și apoi, nu de puține ori, s-au îndreptat spre parohiile românești (rare la începutul anilor '90), și deseori la mare depărtare de ei. Și ne amintim, spre pildă, de inițiativele Bisericii Ortodoxe din perioada comunistă, care s-au materializat în constituirea Arhiepiscopiiilor Misionare Ortodoxe Române din Statele Unite<sup>6</sup> și Canada, pe de o parte, dar și în Europa Centrală și Occidentală (1975), pe de altă parte. La acestea s-au adăugat Vicariatul din Ungaria (1950) și parohiile constituite în multe orașe ale Europei, dintre care le amintim pe cele de la Londra (1964), Stockholm, Helsinki, Göteborg, Oslo, Malmö, Copenhaga (1971-1973), Milano, Geneva, Hamburg, Offenbach (1975), München, Salzgitter (1976), Madrid (1978), Florența și Torino (1979), Lausanne și Zürich (1982)<sup>7</sup>.

4. † Antonie PLĂMĂDEALĂ, *Biserica Basarabiei. Problema jurisdicției canonice în trecut și astăzi*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993, passim; *Adevărul despre Mitropolia Basarabiei*, sub îngrijirea Înaltpreasfintitului Nestor Vornicescu, Mitropolitul Olteniei; apare cu binecuvântarea Preafericitului Parinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993, p. 6.

5. Stelian BREZEANU, Gheorghe ZBUCHEA, *Românii de la Sud de Dunăre. Documente*, Editura Arhivele Naționale ale României, București, 1996, pp. 112-132.

6. Pr. Gabriel-Viorel GÂRDAN, *Episcopia Ortodoxă Română din America – parte a Ortodoxiei americane*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, p. 53.

7. Pr. Lucian FARCAȘIU, „Comunitățile de credincioși ortodocși români (din vecinătatea și din afara granițelor țării). Istorie, evoluție, activitate misionară, organizare canonică și pastorală”, în: *Biserica și Școala*, CII (102) S.N., Arad, nr. 3, 2021, p. 1.

De asemenea, trebuie amintită parohia ortodoxă din Australia, de la Melbourne (1972)<sup>8</sup>. În perioada de după 1989 și până în prezent, activitatea misionară a Bisericii Ortodoxe Române a dus la crearea mai multor mitropolii (Mitropolia Basarabiei, Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale, Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord și Mitropolia Ortodoxă Română a celor două Americi), la care se adaugă zece episcopii (Episcopia Daciei Felix, Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, Episcopia Ortodoxă Română a Australiei și Noii Zeelande, Episcopia Ortodoxă Română a Italiei, Episcopia Ortodoxă Română a Spaniei și Portugaliei, Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord și Episcopia Ortodoxă Română a Canadei, Episcopia de Bălți, Episcopia Basarabiei de Sud, Episcopia Ortodoxă de Dubăsari și Transnistria)<sup>9</sup>.

În ceea ce îi privește pe cei plecați dincolo de granițele țării, despărțirea de valorile spațiului în care s-au născut și au crescut - satul, de cele mai multe ori, care și-a perpetuat tradiția și în primele generații de orașeni - se datorează căderii celor care se mută din spațiul verbului „a fi”, specific identității culturale cu fundament ortodox, în cel ce stă sub semnul verbului „a avea”, specific identității europene de astăzi, secularizată, gata să renunțe la istorie, la tradiție și chiar la credința celor care au construit civilizația pe acest continent. Din fericire, a venit în întâmpinarea nevoilor spirituale ale migranților Biserica Ortodoxă Română, care a sprijinit misiunea ortodoxă română de apropiere, de sprijinire a românilor plecați și de conservare a identității culturale și spirituale a acestora, în fața pericolului de a fi asimilați treptat de cultura țărilor în care au emigrat și de a-și uita credința, în schimbul unui așa-zis „traie mai bun”. În fapt, aceasta și-a urmat menirea, căci datoria ei este să reorienteze lumea spre întoarcerea la Hristos - Lumina și Viața Lumii<sup>10</sup>.

8. † Mihail FILIMON, Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Australiei și Noii Zeelande, „Românii ortodocși din Australia și Noua Zeelandă”, în: vol. *Autocefalie și comuniune - Biserica Ortodoxă Română în dialog și cooperare externă (1885-2010)*, Editura Basilica, București, 2010, pp. 592-594.

9. Pr. L. FARCAȘIU, „Comunitățile de credincioși ortodocși români...”, p. 2.

10. Gheorghios KROUSTALAKIS, *Bătrânul Porfirie, părinte duhovnicesc și pedagog*, traducere din limba greacă de Cristina Băcanu, Bacău, Editura Bunavestire, 2002, p. 15.

Pentru a înțelege dimensiunile acestei căderi ar trebui să înțelegem sufletul românesc, iar pentru aceasta ne vom opri la Părintele Dumitru Stăniloae, la opera căruia ne vom raporta pe parcursul întregului studiu.

Plecarea în exil este o rupere de spațiul natal. Părintele Dumitru Stăniloae vede în spațiu o realitate existențială<sup>11</sup>, în timp ce distanța care separă persoanele ia forma timpului și spațiului, iar aceasta își pune amprenta asupra stării de comuniune. Spațiul, arată părintele profesor, ne este oferit, ca și timpul, pentru a susține dorul sau dorința dintre persoane<sup>12</sup>. Mai mult, spațiul este „realitatea noastră” și nu o realitate „a mea”, pentru că fără iubire spațiul este gol și chiar chinător<sup>13</sup>. Spațiul este „distanță”, iar timpul este „durată”, iar în termeni existențiali durata este mai greu de învins decât distanța, căci odată depășită distanța temporală, spațiul pare că nu mai contează<sup>14</sup>. Cum Dumnezeu este pretutindeni, rămânând în El, am micșorat distanța și chiar am anulat-o. Pentru cei uniți în duh, spațiul nu mai contează<sup>15</sup>. Omul este factorul dinamic în lume, depășind vastitatea spațiului, fiind punctul care asimilează și unește în el toate rațiunile și toate părțile lumii – și spațiul. El unește creația cu Dumnezeu. Dar, pentru a putea face aceasta, trebuie să se elibereze de patimile care-l despart de ceilalți oameni<sup>16</sup>. Unirea oamenilor cu lumea și cu Dumnezeu s-a realizat deplin în Hristos, însă Dumnezeu ne-a lăsat deplina libertate de a alege să depășim distanța și timpul<sup>17</sup>. Părintele Dumitru Stăniloae vorbește și de marele paradox al iubirii, care unește două persoane fără a le confunda, distincția fiecăreia fiind afirmată prin cealaltă<sup>18</sup>. Deci asimilarea, cufundarea în cultura altui spațiu este o consecință a înstrăinării românului care pleacă, neducând cu el și iubirea care-l lega de celălalt

11. Pr. Dumitru STĂNILOAE, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, 1, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996, p. 140.

12. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, 1, pp. 139-141.

13. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, 1, p.140.

14. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, 1, pp. 141-142.

15. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, 1, pp. 141-142.

16. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, 1, p. 145.

17. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, 1, p. 148.

18. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, 1, p. 167.

român, de neamul său. În același timp, lipsește, credem, și iubirea față de cei pe care-i întâlnește în exilul lui, și aceasta pentru că plecarea nu a fost o opțiune liberă a celui plecat. Nu a putut alege, de cele mai multe ori. Înstrăinarea a început încă de acasă, unde s-a rupt relația cu spațiul religios (de multe ori al satului natal).

Pentru Mircea Eliade, constată Pr. Dumitu Stăniloae, spațiul religios al satului românesc are dimensiuni cosmice, deoarece exprimă relația dintre om și Dumnezeu, având capacitatea de a revela taina întregii existențe<sup>19</sup>. Satul românesc a stat permanent în timp sub semnul tradiției, credinței, obiceiului, al aceluși „se cade” sau „nu se cade”. Baza acestei atitudini este înțelegerea de către țăranul român, așa cum sublinia Părintele Stăniloae, a prezenței harice și a ocrotirii milostive a lui Dumnezeu, ca revărsare a tainicei Sale lucrări în lume:

„Vede pe Dumnezeu în taina naturii. Un peisaj frumos al naturii e pentru el un adevărat rai. El spune în Miorița: Pe un picior de plai, / Pe o gură de rai”<sup>20</sup>.

Iată ce poate pierde românul migrant, înainte de a se pierde pe sine, într-o lume nouă, străină, greu de cunoscut cu adevărat pentru a avea discernământul alegerii, deoarece lipsesc termenii de comparație. Părintele vede în sensul și ținta întregii cunoașteri persoana,

„în timp ce scopul existenței umane e împărtășirea de viața și de iubirea veșnică și desăvârșită a Sfintei Treimi, în care se găsește forma supremă a comuniunii umane”<sup>21</sup>.

Vindecarea naturii umane se face în plan personal mai întâi, prin ieșirea omului din egoism și îndreptarea spre aproapele și spre Dumnezeu, în plan interior, prin restaurarea ierarhiei facultăților sufletești<sup>22</sup>. Egoismul este iubirea manifestată spre sine, manifesta-

---

19. Pr. D. STĂNILOAE, *Reflecții despre spiritualitatea poporului român*, Editura Elion, București, 2001, p. 75.

20. Pr. D. STĂNILOAE, *Reflecții despre spiritualitatea poporului român*, p. 105.

21. Ieromonah Calinic BERGER, *TEOGNOSIA – sinteză dogmatică și duhovnicească a părintelui Dumitru Stăniloae*, traducere ieromonah Nectarie Dărăban, Editura Deisis, Sibiu, 2014. p. 259.

22. Pr. D. STĂNILOAE, „Spiritualitate Ortodoxă”, 3, în: *Teologie morală ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981 p. 112.

tă spre patimi<sup>23</sup>, omul dorind și fiind încurajat de modelele societății contemporane să se bucure de plăceri, să nu sufere deloc și toate lucrurile să graviteze în jurul lui. De aici și atracția foarte mare pe care o resimte spre tot ce se opune iubirii manifestate în nepătimire<sup>24</sup>. Pentru că iubirea este renunțare la sine, este dăruire, apropiere de celălalt și de Dumnezeu. Este uneori durere, alteori sacrificiu. Este așteptare: „*Iată stau la ușă și bat*“ (Ap 3, 20), spune Mântuitorul Hristos. Dar, pentru a iubi cu adevărat dumnezeiește, omul are nevoie de o „dispoziție – cea purificatoare“, pentru că „iubirea dumnezeiască e așadar o beție, întrucât copleșește cu entuziasmul ei judecata lumească a minții și simțirea trupului“<sup>25</sup>. Societatea occidentală, din păcate, a pierdut sensul iubirii, accentul căzând pe rațiunea care naște știință și progres economic, prosperitate, bunăstare și satisfacție personală într-un „eu“ egoist. Ajungând în mediul acesta, mulți români au cunoscut izolarea, singurătatea, au fost copleșiți de distanța „prea mare“ și timpul „prea scurt“, pentru a păstra iubirea acelu „noi“, pentru a putea sălășui ei în cei pe care îi iubeau, și reciproc, unul în altul<sup>26</sup>.

În plus, sunt copleșiți de un sentiment aparte, despre care Pr. Dumitru Stăniloae arată că nu este „altceva decât o sete de a-și împrospăta experiența umanului, de a lărgi experiența lui de umanitate cu noutatea pe care o așteaptă de la străin“<sup>27</sup>. Sau, crede părintele, este dorința de protecție a omului rupt de ambianța lui obișnuită, aflându-se dintr-o dată singur și oarecum neajutorat.

O soluție pentru creștinii care sunt singuri este rugăciunea, arată Pr. Dumitru Stăniloae:

„Credinciosul simte astăzi nevoia de a se ruga poate chiar mai mult decât în trecut, pentru că prin rugăciune se salvează de singurătatea atât de greu de suportat. El găsește în rugăciune mijlocul de a fi în comuniune cu Dumnezeu. Îl are în rugăciune pe Dumnezeu Însuși în dialog cu el prin toate lucrurile, și el însuși Îl vede și Îl înțelege pe Dumnezeu prin toate [...]. În fond, toți oamenii doresc astăzi, mai mult ca niciodată, astfel de

23. Pr. D. STĂNILOAE, „Spiritualitate Ortodoxă“, 3, p. 257.

24. Pr. D. STĂNILOAE, „Spiritualitate Ortodoxă“, 3, p. 255.

25. Pr. D. STĂNILOAE, „Spiritualitate Ortodoxă“, 3, p. 260.

26. Pr. D. STĂNILOAE, „Spiritualitate Ortodoxă“, 3, p. 276.

27. Pr. D. STĂNILOAE, *Reflecții despre spiritualitatea poporului român*, p. 181.

punți. Dar ei nu au descoperit faptul că aceste punți nu se pot afla decât prin rugăciune [...]. Cei ce se roagă, pot nu numai să arunce, să ofere astfel de punți, dar pot și să deschidă inima celorlalți pentru ca aceștia să le primească și să răspundă comunicării de iubire a celor ce se roagă, prin comunicarea propriei lor iubiri<sup>28</sup>.

Mai mult, părintele identifică și câteva criterii în aprecierea progresului în rugăciune:

„Obiectul ei, starea de concentrare mai mult sau mai puțin desăvârșită, starea de liniște a sufletului ce se roagă, împuținarea cuvintelor, înmulțirea lacrimilor<sup>29</sup>.

Pe de altă parte, iubirea, arată părintele, duce la o iradiere de lumină, care este cunoaștere<sup>30</sup>. În același timp, Pr. Dumitru Stăniloae este conștient de reducerea fisurii culturale dintre Răsărit și Apus, pe care o poate facilita spiritualitatea<sup>31</sup>, dar observă că

„o spiritualitate urmărită de unul singur se răcește, se usucă, devenind mai mult o cugetare teoretică, ce angajează doar mintea, și aceasta din când în când, de spiritualitate ține în mod necesar comuniunea, viața fiecăruia sporește în legătură cu alții, îi vine de la alții. Spiritualitatea aceasta vie, care cuprinde întreaga ființă umană și e alimentată de comuniunea cu alții, creând comuniunea, se întreține în creștinism de Sfânta Liturghie. Ea primește în liturghia ortodoxă o pecete proprie<sup>32</sup>.

Părintele este convins că cei ce cred în Mântuitorul Hristos au o gândire și o simțire comună<sup>33</sup>, în timp ce

---

28. Pr. D. STĂNILOAE, *Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*, cuvânt înainte de Arhimandritul Gregorios Grigoriatul, prefață de Olivier Clément, traducere de Marilena Rusu, Editura Deisis, Sibiu, 1995, p. 33.

29. Pr. D. STĂNILOAE, *Ascetica și Mistica Bisericii Ortodoxe*, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, pp. 291-292.

30. Pr. D. STĂNILOAE, „Spiritualitate Ortodoxă”, 3, p. 281

31. Alexander GOLUBOV, „Introduction: Spirituality in an Orthodox Perspective”, la Dumitru STĂNILOAE, *Orthodox Spirituality*, traducere după originalul în română de Archimandrite Jerom (Newville) și Otilia Kloos, St. Tikhon's Seminary Press, 2002, p. 4.

32. Pr. D. STĂNILOAE, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986, p. 5.

33. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, 2, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1978, p. 143.

„Biserica este un Eu uman comunitar în Hristos ca Tu, dar, în același timp, eul ei este Hristos[...]; Biserica este imanentul care are în ea transcendentul, comunitatea treimică de Persoane plină de o nesfârșită iubire față de lume[...]; Biserica este Hristos extins cu Trupul lui îndumnezeit în umanitate, sau umanitatea aceasta unită cu Hristos și având imprimat în ea pe Hristos, cu Trupul lui îndumnezeit”<sup>34</sup>.

Biserica este Trupul Domnului (Co 1, 12), iar plecarea românului în afara țării nu lasă în urmă doar locul natal, ci uneori și Biserica, în care s-a botezat, în valorile căreia a crescut, unde a fost poate cunoscut, unde a descoperit, smerit, iubirea coplesitoare a lui Dumnezeu care și-a dat singurul Fiul ca să fie răstignit pentru păcatele lui și pentru mântuirea lui. Căci, arată Părintele Dumitru Stăniloae,

„dacă Fiul lui Dumnezeu n-ar fi luat trup și nu l-ar fi îndumnezeit prin Înviere și Înălțare, ar fi lipsit inelul de legătură între Dumnezeu și creațiune, precum ar fi lipsit iubirea lui Dumnezeu care să se reverse în noi și să ne atragă la unirea cu El în iubire”<sup>35</sup>.

Unitatea dintre membrii Bisericii, spune Pr. Dumitru Stăniloae, are la bază Unitatea Treimică:

„Fiul se unește după har atât de mult cu oamenii, precum este unit după ființă cu Tatăl, având față de ei aceeași iubire și, desigur, Fiul, adunând în sine pe oameni, Tatăl iubindu-l pe Fiul, îi iubește și pe ei cu aceeași dragoste”<sup>36</sup>.

Vorbind despre Biserica Ortodoxă și pornind de la Sfântul Apostol Pavel, Pr. Stăniloae arată că

„există un singur Domn, o credință, un Botez, un singur Dumnezeu, Tatăl al tuturor (Efeseni 4, 6), iar dintre diferitele Biserici creștine, care prezintă adevărul revelat schimbat în diferite feluri, numai una poate fi cea adevărată, căci Dumnezeu nu se poate contrazice pe Sine Însuși. Și anume Biserica cea unică este aceea în care s-a păstrat adevărul revelat neschimbat (Ortodoxia)[...]. Celelalte confesiuni creștine, care se pretind și ele adevărate Biserici, nu reprezintă niciuna deplinătatea Bisericii, ci au păstrat ceva din ființa Bisericii numai în măsura în care a rămas fiecare

---

34. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, 2, p. 208.

35. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, pp. 208-209.

36. Pr. D. STĂNILOAE, „Sinteză eclesiologică”, în: *Studii Teologice*, nr. 5-6, 1955, p. 270.

într-un real contact cu profunzimile Bisericii celei una, au păstrat ceva din adevărul revelat<sup>37</sup>.

Mai mult,

„această Biserică unică (Ortodoxia) este unitară în interiorul ei. Unitatea aceasta este în primul rând o unitate de viață, în baza căreia fiecare membru se simte una cu toți ceilalți, ca trăind în același Trup tainic al Domnului, având aceeași credință, aceleași tradiții, aceleași bunuri spirituale. În baza acestei unități de viață, Biserica este una și în organizarea ei<sup>38</sup>.

Părintele vorbește și despre faptul că Biserica nu mai este percepută, în prezent, nici de credincioși astfel, după cum nu mai este percepută taina celuilalt<sup>39</sup>. Taină, în sensul de „unirea lui Dumnezeu cu realitatea vizibilă, în primul rând, cu realitatea umană<sup>40</sup>. Vorbind despre singurătatea resimțită „când plecăm din țară“, Pr. Dumitru Stăniloae arată că „la noi, oamenii nu se simt singuri“, nu citesc Scriptura pentru că cineva le spune „să citim de acolo“, ci preotul le citește la sfintele slujbe și oamenii răspund, în acea „bucurie a tuturor de toți<sup>41</sup>. Vorbește de parohie, apoi, în care vede intimitatea ca într-o familie a credincioșilor, credința acestora fiind fundamentală pentru păstrarea Bisericii, astfel că nu poate fi zdruncinată cu ușurință<sup>42</sup> – mai ales la sat, pentru că acolo oamenii sunt extraordinar de solidari<sup>43</sup>. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, vorbind despre „teologul iubirii creștine“ – Pr. Stăniloae, își amintește că acesta se ruga „cu o rugăciune simplă, profundă, sensibilă, fără nicio idee teologică elaborată, zicea doar: „Doamne, ajută-ne! Doamne, fii cu noi! Doamne iartă-ne!“, exact așa cum vorbește un copil cu tatăl său, în familie<sup>44</sup>.

37. Pr. D. STĂNILOAE, „Sinteză eclesiologică“, p. 231.

38. Pr. D. STĂNILOAE, „Sinteză eclesiologică“, p. 232.

39. *7 dimineți cu Părintele Stăniloae. Convorbiri realizate de Sorin Dumitrescu*, Editura Anastasia, București, 1992, p. 17.

40. Pr. D. STĂNILOAE, „Din aspectul sacramental al Bisericii“, în: *Studii Teologice*, nr. 18, 1966, p. 531.

41. *7 dimineți cu Părintele Stăniloae*, p. 19.

42. *7 dimineți cu Părintele Stăniloae*, p. 19.

43. *7 dimineți cu Părintele Stăniloae*, p. 20.

44. † DANIEL, „Părintele Stăniloae – om și teolog al rugăciunii. Mărturia unui discipol“, în: *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003, p. 33.

Alături de rugăciunea personală, de care am amintit mai sus, părintele vorbește și despre rugăciunea eclezială sau comunitară, al cărei pisc îl reprezintă Sfânta Liturghie<sup>45</sup>. Și adaugă că, deși

„există și un urcuș individual al credincioșilor spre Dumnezeu, prin curățirea de patimi, prin dobândirea virtuților și prin contemplarea rațiunilor creațiunii, acest urcuș n-ar avea loc dacă n-ar fi ajutat de un urcuș liturgic spre Dumnezeu, care se înfăptuiește de fiecare, împreună cu obștea celorlalți credincioși. Acest urcuș e susținut de Hristos Cel înviat și unit cu credincioșii prin Sfânta Împărtășanie“<sup>46</sup>.

În prezent, putem constata că Biserica Ortodoxă Română a reușit, prin înființarea și sfințirea de biserici în mijlocul diasporei, să reducă distanțele, dar rămâne problema metodelor și mijloacelor prin care cei plecați departe de casă s-ar putea simți cu adevărat acasă, în Biserică.

Plecând de la aceste convingeri ale Pr. Dumitru Stăniloae, răspunzând în fața lui Dumnezeu pentru neamul românesc, Biserica Ortodoxă Română, cunoscută ca o „Biserică a Tradiției“<sup>47</sup>, are misiunea, credem, în diaspora, de a revigora duhovnicește neamul și credința românilor de pretutindeni, de a înprospăta bogăția de interpretări spirituale pentru credincioșii ortodocși români de mâine și, mai ales, de a-i apăra pe aceștia de ispita influențelor străine „care amenință să ne desființeze ca neam propria noastră ființă“<sup>48</sup>.

---

45. Pr. D. STĂNILOAE, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, pp. 5-6.

46. Pr. D. STĂNILOAE, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, pp. 5-6.

47. Pr. D. STĂNILOAE, „Concepția ortodoxă despre Tradiție și despre dezvoltarea doctrinei“, în: *Orthodoxia*, 27 (1975), nr. 1, p. 5.

48. Pr. D. STĂNILOAE, *Reflecții despre spiritualitatea poporului român*, p. 131.